

Tatiana
Macková

BESTSELER

vydavateľstvo



PIATE PRIKÁZANIE
NEZABIJEŠ

BESTSELER

vydavateľstvo

ISBN: 978-80-969968-9-6

PIATE PRIKÁZANIE

NEZABIJEŠ

Tatiana Macková

Tatiana Macková
Piate prikázanie – Nezabiješ

Copyright © by Tatiana Macková
Cover design © by Katarína Skalková
Illustration © Shutterstock
Slovak edition © by BESTSELER

Nad Okcitiániou sa zatiahli hrozivé mraky.

Kraj na juhu Francúzska, zvaný Languedoc, obchádzal tieň smrti.

Kraj, pýšiaci sa vzdelanosťou a hrdou kultúrou, bol odsúdený na zánik.

Nastali dni, kedy sa rytieri a bojovníci svätého kríža brodili krvou kresťanov, dym zakryl oblohu a mnohí z nich zostali zdesení vlastnou krvilačnosťou.

Dva dni im stačili na vyvraždenie mesta, iba prvého v rade ďalších miest.

21.a 22. júl roku 1209 sa zapísal do histórie smrťou nevinných obetí. Masaker v Béziers neprežil nikto. Podľa svedkov nebol ušetrený žiadny vek ani pohlavie. Jediný muž, žena, či dieťa.

„Neca eos omnes. Deus suos agnoscet.“

„Zabite ich všetkých. Boh rozpozná svojich,“ tak znel rozkaz.

Bol naozaj splnený do bodky?

PROLÓG

Languedoc, mesto Béziers, júl roku Pána 1209...

Mladý kňaz sedel vo svojej izbe a už dlhú chvíľu zadumane pozoroval západ slnka. Upieral pohľad na oblohu, na ktorej sa farby zlievali jedna do druhej a prstami pritom bezmyšlienkovite brnkal po lutne. Zrazu ho vyrušil nepatrný pohyb v kúte miestnosti. Rýchlo odložil nástroj, vstal a priskočil ku kožušine na pohovke. Keď ju odhrnul, pozeral do rozosmiatych očí malého chlapca.

Zamračil sa: „Roger, čo tu robíš?!“ spýtal sa prísne.

Desaťročný šarvanec so strapatou blond'avou šticou sa uškrnul. „Škoda, že ste kňazom, otec Jean. Bol by z vás výborný trubadúr.“

Šikovne vyskočil spod kožušiny, prešmykol sa mužovi pod rukami a ubzikol z izby. Jean vedel, že ho nedohoní, tak iba zatvoril za ním dvere a zastrčil závoru. Odteraz sa musí zamykať, veď to nebolo prvýkrát, čo sa Roger u neho skrýl.

Opäť sa posadil, ale lutnu už do ruky nevzal. Iba zamyslene pozoroval tmavnúcu oblohu nad vzdialenými horami, vrátiac sa k ťaživým úvahám. Správy, ktoré sa k nemu prednedávnom dostali, boli znepokojivé.

Keď minulý rok jeden z vojakov Raymonda VI., kniežaťa z Toulouse, zavraždil pápežského legáta, v Ríme to začalo vriieť. Dôsledky, čo z toho vyplývajú, v ňom vyvolávali obavy. Počul o zhromažďovaní vojsk. Čo sa teraz bude diať? Ako sa zachovajú jeho nadriadení? A ako sa má zachovať on? To boli otázky, ktoré ho trápili a na ktoré nepoznal odpoveď.

Križiacke vojská už majú Alpy ďaleko za chrbtom. Poslúchli volanie a príkaz svojho pápeža. Schádzajú sa z rôznych kútov sveta. Vznešení muži i zberba. Ich biele plášte s červeným krížom vzbudzujú medzi ľuďom posvätnú úctu a hrôzu. Ostré meče naprávali doteraz iba bezvercov v Svätej zemi, dnes ich posielajú do krajiny na území Európy. Nie proti Maurom, nie proti Berberom. Proti kresťanom. Prvýkrát v histórii.

Zem sa chveje pod dupotom kopýt. Prvá križiacka výprava proti albigéncom je zahájená...

ROKY 1185 – 1208

Chlapec z prístavu

Jean sa narodil v Saint Malo 5. októbra roku 1185, v piatom roku vlády Filipa II. Augusta. Prišiel na svet počas daždivého, sychravého dňa ako tretie dieťa Juliet a Paula. Skúsená stará babica priviedla na svet veľa detí, pri tomto sa však musela obzvlášť snažiť. Matka už bola zoslabnutá, no dieťa sa stále nechcelo otočiť správnym smerom, kdesi uprostred sa vzpriečilo a nemohlo vyjsť. Napokon jej zaklínanie, bylinky i masírovanie predsa len pomohli a konečne uvidela hlavičku.

Vydýchla si. Keby o oboch prišla, určite by ju vyhнали z mesta. Teraz mohla víťazoslávne ukázať syna jeho otcovi.

„Môžeš byť pyšný, Paul. Chlapec je veľký, zdravý, už dávno som takého nemala v rukách. Raz z neho bude poriadny chlapisko,“ potľapkala šťastného muža po chrbte.

Saint Malo, prístav na západe Francúzska, obklopovalo opevnenie, obohnané pieskovými plážami, ktoré obmývali vlny Atlantického oceána.

Námorník Paul bol vysoký, trochu chudý, no šľachovitý chlap. V opálenej tvári s chlapčenským úsmevom mu svietili belasé oči. Keď prvý raz uvidel Juliet, práve vystupoval z obchodnej lode s vrecom, prehodeným cez plece. Prechádzala medzi vyloženým tovarom. Drobná, štíhla, s čiernymi, vlnitými vlasmi až pod zadok a tmavými očami.

Vo chvíli, ako sa na neho usmiala, Paul zo Saint Malo úplne stratil hlavu. Juliet v žilách kolovala matkina ohnivá katalánska krv a také bolo aj ich prvé stretnutie i celý spoločný život. Vášnivé, iskrivé, plné divokého ohňa, chvíľami ako rozbúrený príboj, chvíľami ako pokojné vlnky ospalého mora.

Bola nevyspytateľná. Raz si, nežná, spievala okcitánske a katalánske piesne, čo ju naučila matka, potom zas sa uzatvárala do seba a iba mlkvo, zasnívane pozerala kamsi za more. Časom sa jej oheň vytrácal a čím dlhšie býval Paul na cestách, tým častejšie prepadala smútku.

Malý Jean rástol v uliciach Saint Malo, poznal každý kameň v prístave, každé jeho zákutie. Bol ako živel. Plný energie, neúnavne pobežujúci, inokedy pokojný a plne sústredený na všetko, čo sa chystal urobiť. Hlavne však to bol bystrý, šikovný chlapec, ktorý miloval lode. S obdivom si obzeral dvoj-, či trojsťažňové plachetnice s obdĺžnikovými priečny-

mi plachtami a výpomocnými veslami, šplhal sa bez závrate po ich lanách i rahnách. Onedlho sa vyznal v lodiach ako starý, skúsený moreplavec. A hoci Jeana lákal život na mori, jeho otec videl budúcnosť svojho syna úplne inak. On sám more miloval, nič iné robiť nevedel, ale dúfal, že chlapec nebude musieť drieť na lodi ako obyčajný námorník.

Jean mal pred siedmymi narodeninami, keď vo dverách domu vrazil do malého, vyciveného muža v mníšskej sutane. Prekvapene zdvihol zrak a oči sa mu stretli s usmiatym, láskavým pohľadom.

„Prepáčte,“ vykoktal v rozpakoch a prešmykol sa popri mužovi dovnútra. Mních sa za ním otočil a spýtal sa kohosi v miestnosti:

„Tak toto je on?“

Až vtedy Jean zbadal otca, stojaceho vedľa stola. Okamžite zabrzdil svoj beh a udýchaný zastal tesne pri ňom. Pozrel mu do tváre. Paul uhol pohľadom, chlapec sa prestal usmievať.

Prekvapene sa obzrel aj na matku, ktorá držala v náručí ďalšiu dcéru a mlčky sa skláňala nad kotlom na ohnisku. Čosi sa dialo a on chcel vedieť, čo to je. Jeho staršie sestry kamsi zmizli, okolo bolo akési podozrivé ticho.

Obrátil sa na mnícha. Bolo mu jasné, že to on je príčinou toho všetkého. Doteraz u nich žiaden mních nikdy nebol. Je pravda, občas im v kláštornej záhra-

de kradol jablká, ale ešte ani raz nikto z nich neprišiel k nim domov. Ved' čo je na tom, keď ho nikdy nechytali. Nekradol predsa iba on, no nie? Nechápal. Mama sa narovнала a pozrela na otca. Ten položil Jeanovi ruku na plece, sadol si a pritiahol si syna bližšie k sebe.

„Pozri, tu brat Pierre sľúbil, že môžeš chodiť do kláštornej školy, aby si sa mohol učiť.“

Chlapec sa vzdorovito mykol. „Načo sa mám učiť? Viem všetko, čo potrebujem! Ved' ani ty si nechodil do školy a vôbec ti to nechýba!“

Otec pokrútil hlavou:

„Naučia ťa čítať, písať. Si bystrý a stále na čosi zvedavý. Nuž a tam ti budú vedieť odpovedať na všetky tvoje otázky, veľa sa dozvieš. Pritom zostaneš doma, len budeš každý deň chodiť do školy. Okrem toho,“ stíšil hlas, potom potichu dodal: „Kláštorná škola je zadarmo.“

„Postačí, keď občas pomôžeš bratom v našej záhrade. Ved' ju už poznáš, však?“ ozval sa mních. Jean pri tých slovách očervenel. Tak predsa len je to trest za tie ukradnuté jablká!

Tým dňom skončilo slobodné pobehovanie s kamarátmi po uličkách prístavu. Kvôli učeniu už nemal toľko času obdivovať lode a snívať o tom, ako priväzuje plachty na rahnách a z koša na stožiaru pozoruje širé more.

Brat Pierre od prvej chvíle nevidel v Jeanovi len vzdor či zlosť ako ostatní mnísi. Pod tou zamračenou

tváričkou sa skrýval bystrý rozum, ktorý zo dňa na deň viac a viac lačnel po nových veciach. Čítať a písať sa naučil omnoho rýchlejšie ako väčšina chlapcov. Pierre poznal jeho nesmiernu lásku k lodiam a práve tá sa stala jeho zbraňou proti tvrdohlavosti malého žiaka.

„Ty sa dosť vyznáš v lodiach, na ktorých sa plaví tvoj otec, pravda?“ prisadol si k nemu jedného dňa. Chlapec prikývol, čakajúc, čo sa z toho vyvinie. Mních vytiahol zo širokého rukáva sutany stočené zvitky pergamentu, položil ich na hrubo otesaný stôl a opatrne rozvinul. Čierne Jeanove oči sa v úžase rozšírili. Pozeral sa na nákresy a podrobné popisy lodí. Pri každom obrázku bolo pravidelným ozdobným písmom napísané, z akých častí sa plavidlo skladalo, koľko potrebovalo vesiel, či a aké plachty malo, aj ako ho bolo potrebné ovládať. Neveriacky vzhliadol na Pierra.

„Čo to je?“

„Vidíš, toto sú náčrty a popisy všetkých doteraz známych plavidiel. Tieto pergameny dlhé roky spisovali mnísi nášho kláštora. Potrebovali k tomu veľa iných nákresov, pracovali podľa starých obrázkov. Často museli prekladať a lúštiť množstvo starodávnych nápisov. V týchto pergamenoch je skrytá obrovská práca našich bratov,“ vysvetľoval Pierre. Dosiahol, čo chcel. Získal chlapcov záujem.

„Vidíš, toto sú lode Vikingov. To boli veľkí moreplavci, dobyvatelia, obávaní lúpežníci. A tu, tu je novšia normandská loď s plošinou, na ktorej sa zhromaž-

d'ovali bojovníci, " ukazoval jednotlivé nákresy.

„Odkiaľ to všetko viete?“ spýtal sa Jean s obdivom. Mních sa usmial.

„Veľa som sa učil. Ty sa môžeš naučiť to isté, ba omnoho viac. Chceš byť námorníkom. No keď budeš usilovný, môžeš sa stať kormidelníkom alebo dôstojníkom, možno aj samotným kapitánom na lodi. S vedomosťami sa môžeš stať obchodníkom alebo kňazom, ak budeš chcieť. Všetko to závisí len od teba.“

Chlapec sa bez odpovede premíval v popísaných pergamenochoch. Mních potichu vstal a nechal ho osamote.

Prešlo niekoľko týždňov, keď Jean natešene pribehol domov a vrhol sa s krikom k mame.

„Mama, mama, dnes ma brat Pierre veľmi pochválil! Páči sa mu, že viem hovoriť okcitánsky aj katalánsky. A to som si iba tak potichu začal spievať. Viete, tú pieseň, čo sme kedysi spievali každý večer. Hneď sa začal vypytovať, že odkiaľ to poznám. Tak som mu povedal, že to ste ma vy...“ zarazil sa uprostred vety. Lepšie sa mame prizrel. Potom si všimol uplakané oči sestier.

„Čo sa stalo?“

„Otec...“ stislo jej hrdlo, preglgla. Po chvíli tichým hlasom dopovedala: „Majiteľ lode dostal správu, že celá loď s nákladom aj s posádkou sa potopila v silnej búrke. Zostali sme sami, syn môj. Čo len teraz budeme robiť?“ skryla si tvár do dlaní a začala vzlykať.

Jean stál, pozeral raz na ňu, raz na plačúce sestry.

Nechcel uveriť. Nedalo sa tomu uveriť. Jeho otec sa predsa nemohol utopiť! Vybehol von a bežal, čo mu sily stačili. Zastavil sa až na konci móla, keď už nebolo kam utekať. Vietor mu odtŕhal z líc kvapky slz a miešal ich s morskou vodou. Boli rovnako slané. Chlapec si po chvíli utrel tvár.

Stal sa chlapom v rodine, o ktorú sa musí postarať. Otec sa už nevráti, a on mu v duchu sľúbil, že nedopusť, aby matka so sestrami hladovali.

Splnené želanie

V prístavných dokoch bolo pracujúce dieťa bežným javom. Ľudia, trpiaci chudobou, si v ťažkých časoch pomáhali, ako sa dalo. Temné uličky boli plné sotva odrastených dievčat, predávajúcich svoje telo za pár drobných. Chlapci kradli, žobrali alebo ťažko pracovali pri vykladaní a nakladaní balov s tovarom. Detstvo v tých miestach a v tej dobe nemalo dlhé trvanie.

Juliet spievala na rohu pri krčme svoje krásne piesne. V páľave slnka, v daždi, či v mraze stála vždy na tom istom mieste aj s najmladšou dcérou. Čo jej ľudia dali, často nestačilo ani na jedlo. Nuž iba mlčky sledovala, ako jej syn od ôsmych rokov cez deň tvrdo hrdlačí v prístave a v noci hltavo číta pergameny od mníchov. Z času na čas priniesol z kláštornej kuchyne nedojedené zvyšky, čo mu brat Pierre potajomky strčil do rúk.

Dvanásťročný Jean bol na svoj vek dosť vyspelý. Stal sa z neho vysoký, urastený chlapec, zvyknutý na ťažkú robotu. Stále rád chodil k mníchom, hoci ho už naučili všetko, čo sami vedeli. Nachádzal pri nich

útechu a pokoj. V kláštore zistil, že je na svete ktosi mocnejší ako kráľ, spravodlivejší ako sudca i prísnejší ako brat Rafael, ktorý sa nikdy neusmieval. Pierre mu o ňom rozprával veľa pekného.

Keď mu prvý raz vložil do rúk bibliu, chytil ju opatrne, s posvätnou úctou. Od matky sa ako malý naučil modliť, aj mu o Bohu rozprávala, ale to bolo čosi iné. Tu mal pocit, že keď počúva brata Pierra v kláštornej kaplnke, tak Boh sedí vedľa neho a usmieva sa. Vtedy zabúdal na všetko zlé, čo mal za sebou. Opäť sa cítil šťastný a v bezpečí ako v časoch, keď mu otec ukazoval lode, alebo s mamou spieval piesne Katalánska.

V ten osudný deň nemusel ísť robiť do prístavu, a tak pomáhal bratom v písárni prepisovať jednotlivé listy z biblie. Bral to ako veľké vyznamenanie.

Mohutné dvere sa rozleteli a obvyklé ticho narušili výkriky:

„Horí! V meste horí! Jean, utekaj domov, u vás doma je veľký požiar!“

Chlapec odhodil brko, nevšímal si listy pergamenu, ktoré prievan rozfúkal po okolí a vybehol von. Zo všetkých síl bežal k miestu, kde sa ľudia pokúšali zvládnuť do výšky šľahajúce plamene.

Nestihol. Opäť prehral.

Dlho márne hľadal niekoho, kto by prežil. Aspoň jeden človek, aspoň niekto, koho by mohol objasť. Obhorený matkin ruženec v popole bolo to jediné, čo mu po nej zostalo.

Kričal a hneval sa na Boha.

Plakal a hneval sa sám na seba.

Smútil a nenávidel všetkých.

Mlčal, nespal, nejedol.

V horúčke prosil svojich milovaných o odpustenie.

Uzdravený prosil o odpustenie Boha. Už nemal nič a nikoho, iba Jeho. A jedinú túžbu – uctiť si pamiatku svojich rodičov tým, že splní ich želanie a bude študovať ďalej.

Keď spolu s bratom Pierrom stáli pred opátom kláštora, cítil sa nesvoj. Ten muž s vodnatými očami a hlbokými vráskami okolo úzkych pier sa mu vždy zdal byť veľmi prísny. Nikdy ho nevidel usmiať sa.

Keď teraz opát prehovoril, Jeana prekvapil jeho prívetivý tón: „Tak ty sa chceš stať kňazom? Tu, brat Pierre, ťa často chválil, aký si šikovný. To je dobre,“ pokýval hlavou a na chvíľu zmĺkol. Vstal, urobil pár krokov a zastal pred chlapcom. Okamih si mlčky pozerali do očí.

Potom sa otec predstavený rozhodol: „Pôjdeš na univerzitu do Paríža. Ale skôr, ako ťa tam pošlem, musíš sa zdokonaľiť v latinčine. To je jediný jazyk, v ktorom sa na pôde každej katedry vyučuje. Ešte nemáš ani trinásť rokov. Keď dovŕšiš pätnásť rok, odídeš do Paríža. Viem, že nemáš kde bývať. Preto môžeš zostať v kláštore a starať sa o záhradu. Verím, že svoj voľný čas využiješ múdro. Brat Pierre ťa bude učiť a ja sám tiež dohliadnem na tvoju výučbu.“

Opát splnil svoj sľub a nechal Jeana žiť v kláštore,

hoci nebol mníchom. Učil nadaného chlapca po latin-
sky a často ho púšťal do kláštornej knižnice, kde mohol
študovať uložené zvitky a knihy. Len čo Jean dovŕšil
pätnásty rok, dovolil opát bratovi Pierrovi, aby ho od-
viedol do Paríža na univerzitu.

Keď po dlhom putovaní došli až pred brány hlavného
mesta, chlapec zastal. Mních sa obzrel: „Čo je? Vari si
sa zľakol?“

Mladík pokrútil hlavou, od dojatia nemohol preho-
voriť. Na okamih sa mu zazdalo, že pred ním stoja otec
s mamou a šťastne sa na neho usmievajú. Preglgol a za-
žmurkal. Vidina zmizla. Pozrel na mnícha a priškrte-
ným hlasom povedal:

„Tak teda pod'me!“

Spolu vkročili do mesta nádejí, očakávaní i sebaza-
prenia a ťažkej driny.

Roky štúdia plynuli. Z chlapca sa stal mladý muž, kto-
rý v Paríži absolvoval nielen teologickú, ale po uplynutí
ďalších troch liet a zím aj nižší a vyšší stupeň filozofickej
fakulty. Opát z kláštora v Saint Malo nenechal v Jeano-
vom vzdelaní nič na náhodu. Pravidelne sa informoval,
ako sa jeho chránenec číní, ale z času na čas poslal brata
Pierra, nech sa na neho povypytuje aj osobne. Dobrácky
mních nevynechal jediná príležitosť navštíviť mladého

priateľa. Jean, ktorý vo svojej uzavretosti príliš nezapadol medzi nespútané spoločenstvá ostatných študentov, sa jeho návšteve vždy potešil. Dlhé rozhovory s učeným mníchom z rodného kraja mu prinášali uvoľnenie a radosť. I mnohé smutné spomienky.

V Pierrovej prítomnosti sa nehanbil za slzy, inak skrývané pred svetom. Mníchove slová boli pre neho vždy útechou, často ponúkol mladému mužovi aj dobrú radu. Práve on, s opätovým požehnaním, mu navrhol ďalšie štúdium aj na filozofickej fakulte. Jeana už dlho lákala možnosť ovládať septem artes liberales - sedem slobodných umení: gramatiku, rétoriku, dialektiku, aritmetiku, geometriu, astronómiu a hudbu, ktoré sa tam učili. Každý z týchto predmetov ho fascinoval, a preto sa všetkým venoval s rovnakou vervou a zanietením.

Šikovnosť a nadanie mladého študenta neušli pozornosti profesorov a dekanov univerzity. Preto, keď starnúci prior kapituly v Katedrále Notre-Dame hľadal medzi najlepšimi študentmi pomocníka, odporúčanie vyučujúcich bolo jasné. Tak bol Jean ešte pred ukončením štúdia na filozofickej fakulte vymenovaný za zástupcu priora katedrálnej kapituly. Mladý, sotva vysvätený kňaz, v ten deň nastúpil cestu, o ktorej úskaliach nemal vtedy ani potuchy. Keby vedel, čo ho v budúcnosti čaká, bál by sa. Ale on bol šťastný a s vďačnosťou zapálil sviečku a modlil sa, pričom s láskou spomínal na tých, ktorí sa na jeho úspech pozerali zhora.

Starý, dobrácky prior si mladého pomocníka rýchlo

oblúbil. On sám si postupne svojou láskavosťou získal dôveru uzavretého mladíka.

„Ty máš, chlapče, pred sebou veľkú budúcnosť,“ povedal raz Jeanovi. Sedeli na lavičke v záhradke katedrály a starý pán si na slnku vyhrieval boľavé údy. Naklonil sa bližšie k svojmu zástupcovi: „Musíš sa len naučiť trochu viac sa otvoriť ľuďom. Viem, zažil si veľa bolesti. Ale možno práve takto ťa chcel Boh naučiť, aby si vedel precítiť utrpenie iných. Len kňaz, ktorý pozná súcitiť, je dobrým kňazom. Nestačí mať bystrý um a veľa vedomostí. Ver ľuďom, syn môj, potom oni budú veriť tebe!“

Jean prikývol: „Pokúsim sa, otče.“

Nato sa starý muž usmial a potľapkal ho trasľavou rukou po pleci: „Tak, syn môj, pokús sa“ a spokojne nastavil tvár slnku.

Prior pokračoval tam, kde brat Pierre prestal – snažil sa zahojiť Jeanovu ubolenú dušu láskavosťou a úprimnosťou. Učil ho to, čo ho žiadna kniha v kláštore či na univerzite nenaučila. Až pod vedením starého muža Jean zistil, ako sa treba rozprávať s ľuďmi. Naučil sa trepezlivosti pri počúvaní ich spovedí a bol svedkom mnohých ich trápení.

Prior mu tiež ukázal, ako sa dá napísať kázeň, ktorá nielen cituje Sväté písmo, ale hlavne kázeň, ktorá hovorí ľuďom do duší. A keď po roku smrť ukončila ich priateľstvo, zanechal dobrácky muž v srdci mladého kňaza hlbokú stopu.

ROKY 1209 – 1210

Obavy

Ošarpaná brána kláštora v Saint Malo sa s vrzgotom zabuchla. Mních, ktorý pri nej slúžil, bez slova pokynul mužovi, nech ho nasleduje. Rýchlym krokom viedol návštevníka chladnými chodbami, až kým nezastali pred dverami otca predstaveného. Jemne na ne zaklopil. Opát zdvihol hlavu a spýtavo sa zahľadel na brata, ktorý opatrne otvoril krídlo dverí.

„Prišiel posol z Paríža,“ oznámil mu huhňavým hlasom. Keď mu otec predstavený kývol rukou, uhol sa nabok, aby muž so správou mohol popri ňom prejsť.

Opát vstal, privítal posla a nedočkavo siahol po listine. Ako čítal, na jeho doteraz nehybnej tvári sa objavil tieň, vrásky okolo zovretých úst sa prehlbovali. Potom zavola mnícha dovnútra.

„Zaveď tohto dobrého muža do kuchyne, nech sa o neho bratia postarajú. Pošli za mnou brata Pierra, is-

totne ho nájdeš v kaplnke,“ prikázal mu, potom sa obrátil na posla.

„Choď a oddýchni si. Ráno ti dám odpoveď.“ Muž sa uklonil. Hneď nato odišiel, nasledujúc mnícha.

Keď Pierre nakukol dnu, opäť stál zamyslene pri okne.

„Vraj ste ma volali, otče,“ vyrušil ho z myšlienok. Otec predstavený prikývol a bez toho, aby sa otočil, ukázal rukou na pergamen na stole.

„Prečítaj si to.“

Mních už z diaľky rozoznal Jeanov rukopis. Natešene schytil list a zahĺbil sa do obsahu. Čím dlhšie čítal, tým viac chápal ustarostený výraz na opátovej tvári. Keď dočítal, spustil ruky. Teraz bol znepokojený aj on.

„Myslel som, že v Notre-Dame sú s Jeanom spokojní. Prečo ho teda poslali preč? A dokonca do Languedocu?!“

Otec predstavený bezradne pokrčil plecami.

„Ako píše Jean, starý prior, ktorý nad ním držal ochrannú ruku, zomrel. Ale prečo práve tam, prečo tam?“ nespokojne krútil hlavou. „Jean je príliš neskúsený na takúto náročnú úlohu. Poslať ho medzi katarov! Rím si s nimi nevie poradiť, čože už dokáže kňaz, ktorý je ešte skoro chlapec? Ja tomu nerozumiem...“

„Hrozí mu tam nejaké nebezpečenstvo?“ obával sa Pierre.

Odpoveďou mu bolo opäť iba bezradné pokrčenie ramien. Bolo im jasné, že nebezpečnejšie miesto v krajine by Jean nenašiel.

Odpadlíci

Kraj, v ktorom vládli grófi z Toulouse, bol preslávený nielen vysokou kultúrnosťou a liberalizmom, ale hlavne katarským hnutím, ktoré sa tu rozmohlo a kladlo oči cirkevným hodnostárom. Kacírske myšlienky sa usídlili v hlavách väčšiny obyvateľov, podľa hla im aj šľachta.

Katarstvo sa v priebehu posledných desaťročí stalo hlavným náboženstvom v celej oblasti. Bolo to učenie, v ktorom sa česť cenila viac ako majetok. Učenie, ktoré považovalo ženy za rovnocenné mužom. Učenie, ktoré kladlo čistú vieru nad kupovanie odpustkov. Úcta voči katolíckej cirkvi sa celkom vytratila. Muži, ktorí v drahocenných odevoch a ovešaní zlatom a drahokamami kázali o cnostiach chudoby, sa stali terčom výsmechu a nemali šancu proti argumentom vzdelaných katarov.

No najhoršie bolo, že katari odmietali platiť desiatky katolíckej cirkvi, a to nemohlo zostať bez odozvy. Jeanova misia bola posledným pokusom o ich nápravu.

Keď ho poslali do Béziers v Languedocu, spočiatku premýšľal nad tým, či ho touto úlohou poverili za odmenu alebo za trest. Počul správy o tom, ako skončili mnohí jeho predchodcovia. Akoby to miesto bolo prekliate. Sídlo samotného Satana. Možno sa novému priorovi znepečili niektoré jeho názory, možno sa previnil prílišnou vzdelanosťou a jeho nadriadený sa cítil byť ohrozený. Ale Jean nikdy nemal v úmysle postupovať po cirkevnom rebríčku vyššie. Bol spokojný s tým, čo robil a rád pomáhal tam, kde ho najviac potrebovali.

Keď mu oznámili, že teraz ho je treba v Béziers, prijal rozhodnutie s obavami, ale bez reptania. Je pravdou, že ako jeden z mála kňazov ovládal okrem iných aj okcitánsky jazyk, taký rozšírený v tejto oblasti, a tak sa voľba jeho nadriadených zdala byť dosť logická. Toto vedomie ho nakoniec trochu upokojilo. No napriek tomu sem prichádzal s ťažkým srdcom a množstvom nezodpovedaných otázok.

Útechou mu bola len jeho pevná viera. Ako zástupca katolíckej cirkvi to mal v kraji ťažké. Predstavoval si, že bude svojimi kázňami rozsievať učenie katolíckeho náboženstva medzi tunajším ľudom a odpadlíkov prinavrátí späť do lona svätej cirkvi. Po mesiacoch márnej snahy pochopil veľkosť vlastnej naivity, keď spočiatku dúfal, že jeho zásluhou sa z kniežatstva vytratí kacírstvo. Katari boli vo svojej viere omnoho pevnejší, než samotní katolícki kňazi, ktorých do Languedocu

vyslal Rím. Nech robili, čo robili, katolíckych veriacich bolo čoraz menej a kostoly poskytovali útechu iba malému množstvu verných. Mnohí z kňazov odtiaľ po čase radšej odišli a väčšina z tých, čo zostali, prešla na katarskú stranu. Logika a presvedčivosť argumentov naštrbila ich vieru v cirkev, ktorej slúžili.

On zatiaľ odolával, no začal obyvateľov kniežatstva a ich názory tolerovať a vážiť si ich napriek ich zjavne silnému kacírstvu. Oni zasa pochopili, že tento mladý, vysoký kňaz s očami farby noci je čestný muž s čistým srdcom a nechce nikomu z nich ublížiť. Je pravda, viacerí sa mu vyhýbali, alebo ho jednoducho ignorovali, no s podaktorými z katarov sa spriatelil.

Najviac si oblúbil jedného z najváženejších členov katarskej komunity v Béziers, ktorému všetci hovorili starý Roger. Nevolali ho „starý“ kvôli vysokému veku. Ľudia takto odlišovali muža od vnuka, ktorého vychovával po smrti jeho rodičov úplne sám a ktorý niesol rovnaké meno – Roger.

Svojím postojom k ľuďom a spôsobom reči Jeanovi veľmi pripomínal oblúbeného priora z Katedrály Notre-Dame. Bol to bývalý vojak, muž nízkej postavy, no šľachovitý a plecnatý, s ostro rezanými črtami na opálenej tvári. Mal vo zvyku často si rukou prehrabnúť hustú hrivu bielych vlasov a pri premýšľaní počas rozhovoru vždy prižmúril priezračne sivé oči.

Počas ich prvého stretnutia sa postavil kňazovi do cesty, založil si ruky vbok a tými jasnými očami si ho

zachmúrene premeral od hlavy po päty. Prekvapilo ho, keď sa mu mladý muž v kňazskom rúchu prihovoril. Spustil ruky, jednou z nich si pobavene prešiel po tvári:

„Hovoríte okcitánsky, otče? Takže vaši hodnostári sem teraz poslali niekoho, kto ovláda náš jazyk... Hm, zaujímavé, k akým zbraniam sa uchýľujú, len aby dosiahli svoje. Ale čo už. Aspoň sa nám bude lepšie rozprávať, než ako keby ste používali iba tú vašu latinčinu, no nie?“ a so smiechom plesol prišelca po pleci. Mladý kňaz mu bol od prvého okamihu sympatický.

Keď sa Jean ubytoval v dome starého Rogera, katolíckych veriacich v meste to veľmi nemilo prekvapilo. Rovnako tak to Rogerovi vyčítali aj katari. Najväčší rozruch však vyvolala hneď prvá kázeň nového kňaza, prednesená v jazyku tohto kraja. Slová v okcitánčine, nesúce sa z kazateľnice v kostole Márie Magdalény, veriacich nadchli. To bolo čosi neslýchané! Rečou kňazov bola latinčina, nikto z nich nikdy nepoužil pri kázni jazyk kraja, v ktorom slúžil. A tak tí, ktorí vo viere začínali ochabovať, znovu našli cestu do chrámu a ako smädní vpíjali do seba jeho slová. Slová, znejúce mu z úst boli jednoduché, priame a zrozumiteľné, ich zvuk im hladil dušu.

Starý vojak bol rád, že ponúkol Jeanovi ubytovanie. Vyznal sa v ľuďoch a málokedy sa mýlil. Kňaz hneď od príchodu na neho pôsobil ako inteligentný, bystrý muž. A keď je vyslanec nepriateľskej strany bystrý a inteligentný, treba si dávať na neho pozor. Navyše mal mla-

dý muž aj čisté srdce, čo bola v týchto zlých a ťažkých časoch veľká vzácnosť. Takého protivníka si treba nielen ctiť, ale aj strážiť, a to bol jeden z dôvodov, prečo Jeana u seba ubytoval.

Tým ďalším bola možnosť učených rozhovorov, na ktoré sa tešil. Rád viedol takéto dišputy. Dúfal tiež, že počas nich presvedčí podnájomníka o svojej pravde. Jeho snaha však doteraz vyšla navnivoč.

No raz povedal kňazovi čosi, čo mladému mužovi utkvelo navždy v pamäti: „Cirkev či náboženstvo nemajú nič spoločné s vierou. Tá je v našich srdciach. Boh nestavia kostoly, lebo on ich nepotrebuje. Nevyberá desiatky. Nepíše ani knihy, či kázne. To všetko robia ľudia a tí si tam dajú to, čo im vyhovuje. Každý človek v čosi verí a to je podstatné. Náboženstvo? Cirkev? Tie ľudí rozdeľujú a ženú ich proti sebe v nezmyselných vojnách. Viera, naopak, ľudí spája. Viera je cit, láska, útecha. Je to svetlo, ktoré má človek v duši. Je toto kacírske? Ak áno, tak potom sme naozaj kacíri a ja som na to hrdý. Ochotne ohnem svoje staré kolená a kľaknem si pred Bohom, no vaši klamárski a nenažraní biskupi mi za to nestoja. Ani samotný pápež nie! Vy ste, otcé, čestný muž. Ste vzdelaný muž a hovoríte mnohými jazykmi. No musíte sa ešte naučiť lepšie počúvať. Nie slová. Počúvajte, aké srdce sa za tými slovami skrýva. Tak sa vám podarí odhaliť klamárov a podvodníkov. Raz ich nájdete aj medzi tými, ktorí vás sem k nám vyslali a ktorým veríte. Čaká vás sklamanie. Veru, veľké

sklamanie,“ pokyvkal hlavou, vstal a odišiel, nečakajúc odpoveď.